

Βρυξέλλες, 15.1.2013
COM(2013) 2 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Αξιολογήσεις του προγράμματος πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την
καινοτομία**

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Αξιολογήσεις του προγράμματος πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την
καινοτομία**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση προβάλλει τα πορίσματα και τις συστάσεις των αξιολογήσεων του προγράμματος πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία 2007-2013 (ΠΠΑΚ/CIP) και τα υποπρογράμματά του, διατυπώνει την ανταπόκριση της Επιτροπής στις συστάσεις των αξιολογήσεων και καθορίζει τα επακόλουθα μέτρα.

Με τον τρόπο αυτό, η Επιτροπή συμμορφώνεται με την απαίτηση του άρθρου 8 παράγραφος 5 της απόφασης σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (ΠΠΑΚ)¹, σύμφωνα με την οποία πρέπει να γνωστοποιεί τα αποτελέσματα της ενδιάμεσης και της τελικής αξιολόγησης του προγράμματος πλαισίου και των ειδικών του προγραμμάτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

2.1. Το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία

Το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία² αποτελεί βασικό πρόγραμμα για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η βιομηχανία της ΕΕ. Οι στόχοι του συνάδουν με τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», σύμφωνα με την οποία μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη αποτελεί βασική προτεραιότητα για την παρέμβαση της ΕΕ με σκοπό την ενίσχυση της οικονομίας της ΕΕ.

Το ΠΠΑΚ αποσκοπεί να συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα και το δυναμικό καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προηγμένης κοινωνίας της γνώσης, της οποίας η βιώσιμη ανάπτυξη βασίζεται σε μια σθεναρή οικονομική ανάπτυξη, σε μια πολύ ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς χαρακτηριζόμενη από υψηλό επίπεδο προστασίας και στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος.

Το παρόν πρόγραμμα πλαίσιο υποστηρίζει τις δραστηριότητες καινοτομίας (συμπεριλαμβανομένης της οικοκαινοτομίας), παρέχει καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση και προσφέρει υπηρεσίες υποστήριξης των επιχειρήσεων στις περιφέρειες· ενθαρρύνει την καλύτερη απορρόφηση και χρήση των τεχνολογιών των πληροφοριών και

¹ Απόφαση αριθ. 1639/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2006, σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος-πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (2007-2013) (ΕΕ L 310 της 9.11.2006, σ. 15.).

² Βλ. <http://ec.europa.eu/cip/>

των επικοινωνιών (ΤΠΕ), βοηθά στην ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας και προωθεί επίσης την αύξηση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης.

- Το ΠΠΑΚ διακρίνεται σε τρία επιχειρησιακά προγράμματα. Καθένα από αυτά έχει τους ειδικούς στόχους του, που αποβλέπουν στην προαγωγή της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της ικανότητάς τους καινοτομίας στους αντίστοιχους τομείς τους, όπως οι ΤΠΕ και η βιώσιμη ενέργεια· το πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία» (EIP)³· το πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής για τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΠΥΠ-ΤΠΕ)⁴· το πρόγραμμα «Ευφυής ενέργεια – Ευρώπη» (EEE)⁵.

2.2. Αξιολογήσεις του ΠΠΑΚ και των υποπρογραμμάτων του

Η απόφαση για την καθιέρωση του ΠΠΑΚ περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις σχετικά με την αξιολόγησή του και των επιχειρησιακών του προγραμμάτων. Ειδικότερα, αναφέρει ότι το πρόγραμμα πλαίσιο και τα ειδικά του προγράμματα θα υπόκεινται σε ενδιάμεσες και τελικές αξιολογήσεις για να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος του προγράμματος πλαισίου και καθενός από τα ειδικά του προγράμματα στους στόχους του, μεταξύ των οποίων η ανταγωνιστικότητα, η καινοτομία, η επιχειρηματικότητα, η αύξηση της παραγωγικότητας, η απασχόληση και το περιβάλλον. Η απόφαση ορίζει επίσης ότι η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος πλαισίου έπρεπε να ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009 και η τελική του αξιολόγηση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011, και ότι οι ενδιάμεσες και τελικές αξιολογήσεις των ειδικών προγραμμάτων θα πρέπει να διευθετηθούν κατά τρόπο ώστε τα αποτελέσματά τους να ληφθούν υπόψη στην ενδιάμεση και στην τελική αξιολόγηση του προγράμματος πλαισίου.

Οι ενδιάμεσες και οι τελικές αξιολογήσεις έχουν ως στόχο:

- τη μέτρηση του αντίκτυπου του προγράμματος πλαισίου και καθενός από τα ειδικά του προγράμματα στους στόχους του·
- την εκτίμηση του βαθμού στον οποίο το πρόγραμμα πλαίσιο και τα ειδικά του προγράμματα έχουν συμβάλει στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται ανωτέρω, στην αρχή του παρόντος τμήματος·
- την αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο οι στόχοι του προγράμματος πλαισίου και των ειδικών του προγραμμάτων είναι κατάλληλοι για τις ανάγκες, τα προβλήματα και τα θέματα των οποίων την επίλυση επιδιώκει·
- την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος πλαισίου και των ειδικών του προγραμμάτων, καθώς και τον προσδιορισμό των πιο αποτελεσματικών και των πιο αναποτελεσματικών πτυχών του.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία» πραγματοποιήθηκε από την εταιρεία GHK Consulting Ltd and Technopolis η οποία υπέβαλε την τελική έκθεσή της στις 30 Απριλίου 2009.

³ http://ec.europa.eu/cip/eip/index_en.htm

⁴ http://ec.europa.eu/cip/ict-psp/index_en.htm

⁵ http://ec.europa.eu/cip/iee/index_en.htm

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΠΠΑΚ ΠΥΠΙ-ΤΠΕ πραγματοποιήθηκε από ομάδα πέντε εμπειρογνομόνων⁶ η οποία υπέβαλε την τελική έκθεσή της τον Μάιο του 2009.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ευφυής ενέργεια - Ευρώπη II» πραγματοποιήθηκε από την Deloitte Consulting η οποία υπέβαλε την τελική έκθεσή της στις 27 Απριλίου 2009.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος πλαισίου «Ανταγωνιστικότητα και καινοτομία», πραγματοποιήθηκε από την GHK Consulting Ltd and Technopolis η οποία υπέβαλε την τελική έκθεσή της στις 9 Μαρτίου 2010.

Η τελική αξιολόγηση του προγράμματος «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία» πραγματοποιήθηκε από το Centre for Strategy & Evaluation Services (CSES) το οποίο υπέβαλε την τελική έκθεσή του τον Απρίλιο του 2011.

Η τελική αξιολόγηση του προγράμματος «Ευφυής ενέργεια - Ευρώπη II» πραγματοποιήθηκε από την Deloitte Consulting της οποίας η τελική έκθεση δημοσιεύθηκε στις 8 Ιουνίου 2011.

Η τελική (δεύτερη ενδιάμεση) αξιολόγηση του ΠΠΑΚ ΠΥΠΙ-ΤΠΕ ολοκληρώθηκε στις 20 Ιουλίου 2011, από ομάδα εμπειρογνομόνων⁷.

Η τελική αξιολόγηση του προγράμματος πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (ΠΠΑΚ), η οποία έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα προηγούμενων μελετών αξιολόγησης, ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2011 από το Centre for Strategy & Evaluation Services (CSES).

Όλες οι εκθέσεις αξιολόγησης είναι διαθέσιμες στο Διαδίκτυο⁸.

3. ΚΥΡΙΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

Σε γενικές γραμμές, οι αξιολογήσεις επιβεβαίωσαν την καταλληλότητα, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του προγράμματος πλαισίου και καθενός από τα τρία ειδικά προγράμματά του.

3.1. Ενδιάμεση αξιολόγηση του ΠΠΑΚ

Με την ενδιάμεση αξιολόγηση του ΠΠΑΚ⁹ διαπιστώθηκε ότι «ο περιορισμένος προϋπολογισμός που προορίζεται για το ΠΠΑΚ σημαίνει ότι αυτό δεν είναι πρόγραμμα προσανατολισμένο στις δαπάνες, όπως τα ταμεία για την πολιτική της συνοχής ή το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (ΠΠ7), αλλά ένα πρόγραμμα που επιδιώκει να επιτύχει τους φιλόδοξους και ευρείς στόχους του **με τη μόχλευση των ιδεών του, των προϊόντων του και των εταιρικών σχέσεών του σε άλλες πολιτικές και προγράμματα.**»

⁶ Τον καθηγητή Gerard Pogorel (πρόεδρος), καθηγητή οικονομικών και διαχείρισης, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, (ENST-Telecom ParisTech), Γαλλία. Την κ. Dana Berova, Gartner, Τσεχική Δημοκρατία. Τον καθηγητή Slavo Radosevic, καθηγητή βιομηχανικών σπουδών και καινοτομίας, University College, Λονδίνο. Την κ. Eppie Eloranta, διευθύντρια του φινλανδικού κέντρου ανάπτυξης της κοινωνίας της πληροφορίας (TIEKE), Τον κ. Jeremy Harrison (εισηγητή), διευθυντή της Abdi Ltd, HB, που είναι εταίρος του ιδρύματος ROI Institute στο HB.

⁷ Τους κ.κ. Graham Vickery, Terttu Luukkonen, Slavo Radosevic, Robbert Fisher (εισηγητή).

⁸ http://ec.europa.eu/cip/documents/implementation-reports/index_en.htm

⁹ http://ec.europa.eu/cip/files/docs/interim_evaluation_report_march2010_en.pdf

Η έκθεση αναφέρει ότι η **συντριπτική πλειονότητα των ενδιαφερομένων μερών**, τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών, **υποστήριξε** την παρέμβαση σε επίπεδο ΕΕ στους τομείς της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας, με τη μορφή ενός εμβληματικού προγράμματος, όπως το ΠΠΑΚ, και προτείνει να επικεντρωθεί αυτό σε τομείς που παρουσιάζουν **τη μέγιστη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και τον σημαντικότερο αντίκτυπο**.

Εκτιμήθηκε ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν την τάση να επικεντρώνονται σε μέρη του προγράμματος και όχι στο ΠΠΑΚ ως σύνολο: οι αξιολογητές έκριναν ότι το ΠΠΑΚ δεν είναι σαφώς κατανοητό ως πρόγραμμα πλαίσιο λόγω του ότι πρόκειται για νέο πρόγραμμα πλαίσιο με περιορισμένο προϋπολογισμό που υποστηρίζει ένα μεγάλο φάσμα μέσων τα οποία απευθύνονται σε διαφορετικούς αποδέκτες. Θεωρούν ωστόσο ότι οι μηχανισμοί πληροφόρησης που εφαρμόζονται ήδη, δηλαδή η ΕΣΕ και το δίκτυο «Enterprise Europe Network», αποτελούν σημαντικά μέσα για τη βελτίωση της πληροφόρησης και της επικοινωνίας σχετικά με το ΠΠΑΚ.

Από την αξιολόγηση διαπιστώνεται ότι πολλές από τις προγραμματισμένες βελτιώσεις σε επίπεδο αποδοτικότητας γίνονται αντιληπτές από τα στοιχεία που προέκυψαν κατά τη διαχείριση και την υλοποίηση του ΠΠΑΚ. Ιδίως τα **χρηματοδοτικά μέσα του ΠΠΑΚ** κρίθηκαν άκρως αποδοτικά μέσα «χάρη στον ίδιο το σχεδιασμό τους» για την παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ. Ενδιάμεσοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί, ωστόσο, εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους για τις υπερβολικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων που συνεπάγονται αύξηση του κόστους συμμετοχής και πρότειναν μείωση του διοικητικού φόρτου.

Στην έκθεση διαπιστώνεται επίσης ότι **οι επιχειρησιακές συνέργειες βελτιώθηκαν με τη συμμετοχή του Εκτελεστικού Οργανισμού για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (EACI) και του ευρωπαϊκού επιχειρηματικού δικτύου (Enterprise Europe Network)**. Ιδίως στην περίπτωση του προγράμματος «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία» (EIP) υπογραμμίστηκε ο ρόλος του ως μόνου δικτύου στο οποίο απευθύνονται οι ΜΜΕ σε όλη την Ευρώπη. Ο ρόλος του EACI θεωρήθηκε επιτυχής όσον αφορά την αύξηση της αποτελεσματικότητας των πόρων μέσω του διαχωρισμού των διοικητικών καθηκόντων από τη χάραξη πολιτικής.

3.2. Τελική αξιολόγηση του προγράμματος «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία» (EIP)

Η αξιολόγηση του EIP¹⁰ καταλήγει σε πέντε κύρια συμπεράσματα: πρώτον, ότι το πρόγραμμα έχει **καλές επιδόσεις** και βρίσκεται στο σωστό δρόμο για την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων· δεύτερον, ότι στις περισσότερες περιπτώσεις το πρόγραμμα **αποκτά όλο και μεγαλύτερη κεκτημένη ταχύτητα**, καθώς βασίζεται σε ήδη υφιστάμενα επιτεύγματα· επιπλέον, ότι στοιχεία από έρευνες καταδεικνύουν τη «χρησιμότητα» του προγράμματος, επιβεβαιώνοντας ότι **καλύπτει άμεσα τις ανάγκες των ΜΜΕ**· περαιτέρω, οι αξιολογητές διαπιστώνουν ότι οι συνεντεύξεις και άλλα αποδεικτικά στοιχεία δείχνουν ότι **υπάρχει σαφής ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία**. Τέλος, ότι το **σύστημα παρακολούθησης** που έχει αναπτυχθεί αποτελεί πολύτιμη συνεισφορά στο πλαίσιο της αξιολόγησης των επιτευγμάτων του προγράμματος σε συνεχή βάση, όμως το σύστημα αυτό ήταν ακόμη υπό ανάπτυξη σε ορισμένους τομείς και τα στοιχεία σχετικά με τους δείκτες θα έπρεπε να παρουσιάζονται με μεγαλύτερη συνέπεια.

¹⁰ http://ec.europa.eu/cip/files/docs/final-evaluation-of-eip_en.pdf

Οι στόχοι του EIP κρίθηκαν ιδιαίτερα κατάλληλοι για τις ανάγκες των επιχειρήσεων. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι «το πρόγραμμα **ωφελεί αποτελεσματικά τους τελικούς χρήστες, και ιδίως τις MME** (μικρομεσαίες επιχειρήσεις)». Το κύριο πλεονέκτημα του EIP είναι ότι επικεντρώνεται σε θέματα βασικά για τις MME με άμεσο και πρακτικό τρόπο. Οι δράσεις του EIP, ιδίως τα χρηματοδοτικά μέσα και η οικοκαινοτομία, έχουν όντως δημιουργήσει τις απαραίτητες συνθήκες για ένα πραγματικά πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στην αγορά.

Όσον αφορά το **χρηματοδοτικό μέσο**, διαπιστώθηκε ότι οι ανωτέρω δράσεις επιτυγχάνουν το στόχο τους της διευκόλυνσης της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για την εκκίνηση και την ανάπτυξη των MME. Αναλυτικά, διαπιστώνεται ότι ο μηχανισμός υψηλής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις MME (GIF) και ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των MME, καθώς και οι θυρίδες μικροπιστώσεων ανταποκρίνονται κατάλληλα στις ανάγκες των ευρωπαϊκών MME, δεδομένου ότι καλύπτουν μια ζήτηση για χρηματοδότηση η οποία διαφορετικά δεν θα καλυπτόταν και συμβάλλουν στην εκκίνηση και την ανάπτυξη των MME. *Ένα από τα πιο απτά αποτελέσματα που διαπιστώθηκαν στην έκθεση όσον αφορά τα μέσα είναι το αποτέλεσμα μόχλευσης.*

Όσον αφορά το δίκτυο «**Enterprise Europe Network**», οι αξιολογητές διαπίστωσαν ότι το δίκτυο είναι καλά επικεντρωμένο στους κύριους στόχους του δηλαδή στην προαγωγή της καινοτομίας, την επιχειρηματική συνεργασία και τις διασυνοριακές εμπορικές συναλλαγές, και πρόσθεσαν ότι υπάρχει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των πελατών από τις υπηρεσίες του δικτύου. Ειδικότερα, επισημαίνουν ότι «το δίκτυο αποτελεί **μείζον πλεονέκτημα από άποψη πολιτικής** για τις σχέσεις της ΕΕ με τις επιχειρήσεις και έχει σημαντικό περαιτέρω δυναμικό όσον αφορά τη δέσμευση των MME απέναντι στους στόχους και τις δράσεις του EIP».

Η προσέγγιση ως προς τις δραστηριότητες του EIP που είναι συναφείς με την **οικοκαινοτομία** διαπιστώνεται ότι είναι συνεκτική για όλο το πρόγραμμα όσον αφορά τη συμπερίληψη των απαραίτητων στοιχείων και κατάλληλη για την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών της αγοράς που περιορίζουν την τομέα, στοχεύοντας τόσο στη ζήτηση όσο και στην προσφορά στην αγορά, καθώς και στην ενίσχυση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος. *Οι αξιολογητές διαπιστώνουν επίσης ότι υπάρχει κίνδυνος να είναι οι δυνατότητες του μηχανισμού σημαντικά μικρότερες και να μην μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες που διατυπώνονται ανωτέρω.*

3.3. Τελική αξιολόγηση του προγράμματος «Ευφυής Ενέργεια- Ευρώπη» II (EEE)

Με την αξιολόγηση του προγράμματος EEE¹¹ διαπιστώθηκε ότι οι δράσεις του επιτυγχάνουν τους ειδικούς και στρατηγικούς στόχους τους και συμβάλλουν στον γενικό αντίκτυπο και τα επιτεύγματα του προγράμματος.

Το πρόγραμμα EEE έχει διαπιστωθεί ότι είναι «**κατάλληλο και χρήσιμο δεδομένου ότι ανταποκρίνεται στις εξελισσόμενες ανάγκες, τα προβλήματα και τα εμπόδια που σχετίζονται με τα ζητήματα της βιώσιμης ενέργειας που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Ο συνδυασμός των δράσεων που καλύπτει ευρύ φάσμα προτεραιοτήτων, η συμμετοχή παραγόντων διαφόρων τύπων που μπορούν να επηρεάσουν σαφώς την εξεύρεση λύσεων όσον αφορά την βιώσιμη ενέργεια και ιδίως ο συνδυασμός σχεδίων προσανατολισμένων σε λύσεις της αγοράς και σχεδίων που έχουν στόχο την προσαρμογή της πολιτικής, καθώς και η επίδραση των δράσεων του προγράμματος EEE II σε διάφορες φάσεις του κύκλου της αγοράς συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα του προγράμματος**».

¹¹ http://ec.europa.eu/cip/files/docs/2011_iee2_programme_en.pdf

Εξακολουθούν να υπάρχουν **μη τεχνολογικά εμπόδια** που επιβραδύνουν την υιοθέτηση βιώσιμων ενεργειακών τεχνολογιών. Το πρόγραμμα ΕΕΕ ΙΙ συμβάλλει στη μείωσή τους με την υποστήριξη δραστηριοτήτων στους τομείς της υποστήριξης της πολιτικής, της δημιουργίας υποδομών, της διάδοσης και της προαγωγής, καθώς και της εμπορικής αξιοποίησης σχεδίων.

Θετικά σχόλια έχουν συγκεντρωθεί από τους αξιολογητές όσον αφορά την **αποτελεσματικότητα** των ενεργειών που υποστηρίζονται, τόσο για την επίτευξη των στόχων τους όσο και για τη συμβολή τους στους στόχους του προγράμματος. Επιπλέον, οι δραστηριότητες που υποστηρίζονται κρίνονται ως οι καταλληλότερες για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.

Όσον αφορά την **αποδοτικότητα** του προγράμματος, οι αξιολογητές προτείνουν την αύξηση των μέσων που διατίθενται έτσι ώστε να διευκολυνθεί η επίτευξη των πρωταρχικών στόχων του προγράμματος, ιδίως λόγω του περιορισμένου χρόνου που απομένει για την επίτευξη αυτών πριν από το 2020 και λόγω των καθυστερήσεων που σημειώθηκαν όσον αφορά ορισμένους στόχους ανάπτυξης της βιώσιμης ενέργειας.

Καταδεικνύεται ότι το πρόγραμμα είναι σε θέση να επωφελείται από **συνέργειες με άλλα προγράμματα χρηματοδότησης ΕΕ**, όπως το ΠΠ7 και τα διαρθρωτικά ταμεία.

3.4. Τελική αξιολόγηση του προγράμματος υποστήριξης της πολιτικής για την τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών (πρόγραμμα υποστήριξης ΤΠΕ)

Η τελική αξιολόγηση του προγράμματος υποστήριξης ΤΠΕ¹² υπογράμμισε τη μοναδικότητα του προγράμματος και τον καινοτόμο ρόλο του, καθόσον τα σχέδιά του προβλέπουν **νέες πλατφόρμες για καινοτόμους διασυνοριακές υπηρεσίες σε τομείς δημόσιου συμφέροντος, ιδίως σε τομείς όπου παρατηρούνται συνεχείς συστημικοί και οργανωτικοί κίνδυνοι.**

Ορισμένα χαρακτηριστικά του προγράμματος χαρακτηρίζονται πολύ θετικά: «μοναδικό και πρωτοπόρο μέσο καινοτομίας, άμεσα σχετιζόμενο με την πολιτική καινοτομίας, συμπληρωματική δέσμη μέσων, ευρεία συμμετοχή ενδιαφερομένων μερών». Η περαιτέρω αύξηση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών είναι μεταξύ των συστάσεων που έγιναν από την ομάδα εμπειρογνομόνων, καθώς και η **εξάλειψη των εμποδίων στη συμμετοχή των ΜΜΕ**. Συνιστάται επίσης να βελτιωθούν οι ροές πληροφοριών και οι διασυνδέσεις με άλλα προγράμματα της ΕΕ όπως αυτά που αφορούν τις περιφερειακές πολιτικές.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων **προτείνει να εξακολουθήσουν να ισχύουν, σε κάθε επακόλουθη ενέργεια, το πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής για τις ΤΠΕ ως καινοτόμο μέσο άσκησης πολιτικής** και η επικέντρωση του προγράμματος αυτού στην ανάπτυξη καινοτομιών ΤΠΕ και στην αντιμετώπιση των συστημικών και οργανωτικών κινδύνων.

Η εν λόγω ομάδα συνιστά ότι πρέπει να συνεχιστεί η προσέγγιση «εκ των άνω προς τα κάτω», που είναι προσανατολισμένη στην πολιτική, σε σχέδια μεγάλης κλίμακας (πilotικά σχέδια Α), δεδομένου ότι πρόκειται για λειτουργικό πρότυπο του τρόπου με τον οποίο μπορεί να ενισχυθεί η ευρύτερη καθιέρωση νέων καινοτόμων υπηρεσιών σε επίπεδο ΕΕ. Επίσης, εκτιμάται ότι η προσέγγιση «εκ των κάτω προς τα άνω» ως προς τα σχέδια που είναι προσανατολισμένα στη ζήτηση (πilotικά σχέδια Β) μπορεί να προσφέρει νέες και καινοτόμους διασυνοριακές υπηρεσίες σε νέους τομείς συνδεδεμένους με κρατικές υπηρεσίες (προγράμματα eContent για το ψηφιακό περιεχόμενο, eHealth and aging για την υγεία και τη γήρανση, eGovernment για τη διακυβέρνηση και eEnergy/eTransport για την ενέργεια και τις

¹²

http://ec.europa.eu/cip/files/cip/docs/cip_ict_psp_interim_evaluation_report_2011_en.pdf

μεταφορές) και να προαγάγει τη διαλειτουργικότητα και την ανάπτυξη ευρύτερων αγορών για τις καινοτόμους δημόσιες υπηρεσίες.

3.5. Τελική αξιολόγηση του ΠΠΑΚ

Η τελική έκθεση αξιολόγησης¹³ του ΠΠΑΚ επιβεβαιώνει την επιτυχία του.

Η έκθεση ορίζει ότι «τα στοιχεία από την τελική αξιολόγηση και άλλες πηγές επιβεβαιώνουν ότι το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία ως σύνολο και καθένα από τα ειδικά του προγράμματα έχουν όλα καλές επιδόσεις, σύμφωνες με τις προσδοκίες κατά τη δρομολόγηση του προγράμματος¹⁴».

Επιπλέον εκτιμάται ότι «Το ΠΠΑΚ στο σύνολό του έχει καταστεί σημαντικό μέσο για την προαγωγή της καινοτομίας, ιδίως όπως έχει σχεδιαστεί ως σχετικά ανοικτή διαδικασία που προχωρεί, πέραν της απλής επικέντρωσης στην τεχνολογική ανάπτυξη που χαρακτήριζε προγενέστερες αντιλήψεις, προς την κατεύθυνση μιας πιο ισορροπημένης προοπτικής που περιλαμβάνει τις εξελίξεις τόσο στον τομέα των υπηρεσιών όσο και στον τομέα της μεταποίησης και συνδέεται τόσο με διαδικασίες και επιχειρηματικά πρότυπα όσο και με προϊόντα. Αυτό, με τη σειρά του, αποτελεί σημαντική συμβολή στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας».

Ο καθορισμός των στόχων του ΠΠΑΚ θεωρείται **συνεπής και κατάλληλος** ως προς τις ανάγκες, τα προβλήματα και τα θέματα προς αντιμετώπιση, ενώ δόθηκε έμφαση σε τομείς όπου **η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να επιφέρει διαφορά**. Με την αξιολόγηση εκτιμάται θετικά η ευελιξία του ΠΠΑΚ και διαπιστώνεται ότι **η πρόσβαση στη υποστήριξη στο πλαίσιο του ΠΠΑΚ είναι ευκολότερη** από ό,τι σε άλλα συγκρίσιμα προγράμματα.

Διαπιστώνεται ότι το προϊόν των εργασιών για τη υποστήριξη της καινοτομίας που διεξάχθηκαν στο πλαίσιο του ΠΠΑΚ αντιπροσωπεύει σήμερα σημαντική τεχνογνωσία που **μπορεί να χρησιμεύσει και σε άλλους τομείς πολιτικής**.

Η αξιολόγηση υπογραμμίζει τις βελτιώσεις, που προκύπτουν από τη μεταβίβαση της αρμοδιότητας για τη διαχείριση σημαντικών τμημάτων του ΠΠΑΚ στον **EACI**, όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης του προγράμματος, σε σχέση τόσο με το κόστος για την Επιτροπή όσο και με την αποδοτικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως μετράται με βάση τον αριθμό των συμβάσεων που υπεγράφησαν, τη διάρκεια των συμβάσεων και τις καθυστερήσεις πληρωμών.

Με την **τρέχουσα οικονομική κρίση** φάνηκε η σημασία των κεντρικών στόχων του ΠΠΑΚ και η σοβαρότητα πολλών από τα θέματα τα οποία το ΠΠΑΚ είχε ως στόχο να αντιμετωπίσει, γεγονός που καθιστά ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη να βασιζόμαστε σε ιδέες που έχουν αποδειχθεί επιτυχείς και έχουν αποδεδειγμένη αποτελεσματικότητα, όπως τα χρηματοδοτικά μέσα.

¹³ http://ec.europa.eu/cip/files/cip/cip_final_evaluation_final_report_en.pdf

¹⁴ CSES, Executive Report - Final Evaluation of the Competitiveness and Innovation Programme, Δεκέμβριος 2011, σελίδα 8· η έκθεση διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/cip/files/cip/executive_summary_cip_final_report_en.pdf

4. ΚΥΡΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Οι αξιολογήσεις κατέληξαν σε ορισμένες συστάσεις για την περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής του ΠΠΑΚ και το σχεδιασμό ενός πιθανού διαδόχου προγράμματος, οι οποίες και ελήφθησαν δεόντως υπόψη κατά την εφαρμογή του προγράμματος και κατά την εκπόνηση των προτάσεων της Επιτροπής για τα προγράμματα που θα διαδεχθούν το ΠΠΑΚ (COSME¹⁵ και μέρη του «Ορίζοντας 2020»¹⁶)

Στην τελική έκθεση αξιολόγησης του ΠΠΑΚ αναφέρεται ότι θα μπορούσαν να δημιουργηθούν περαιτέρω συνέργειες μεταξύ των τριών υποπρογραμμάτων, με τη διατύπωση νέων θέσεων σχετικά με τα κεντρικά θέματα του προγράμματος πλαισίου, για παράδειγμα σχετικά με τις πολιτικές για την καινοτομία.

Η γενική έλλειψη προβολής του ΠΠΑΚ προσδιορίζεται ως ένα από τα κύρια μειονεκτήματά του. Ωστόσο, τονίζεται επίσης ότι πολύ γνωστά επιτεύγματα όπως το δίκτυο «Enterprise Europe Network», το πρόγραμμα «Ευφυής Ενέργεια- Ευρώπη» και η πρωτοβουλία «Ευρωπαϊκή εβδομάδα για τις ΜΜΕ» δεν πρέπει να μετονομαστούν. Επιπλέον, συνιστάται μια **καλύτερη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις επιτυχείς δραστηριότητες** που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί εντατικά το δίκτυο «Enterprise Europe Network», το οποίο χρηματοδοτείται από το ΠΠΑΚ, για τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ και τις υπηρεσίες που διατίθενται στο πλαίσιο όλων των προγραμμάτων, όπως το ΠΠ7 ή τα διαρθρωτικά ταμεία. Πολλές δράσεις έχουν αναληφθεί για να επιτευχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος αριθμός δυνητικών συμμετεχόντων. Στον τομέα της εμπορικής αξιοποίησης της οικοκαινοτομίας, το δίκτυο «Enterprise Europe Network» συχνά ενεργεί ως περιφερειακό ή εθνικό σημείο επαφής, διαδίδοντας πληροφορίες σχετικά με προσκλήσεις, διοργανώνοντας ειδικές εκδηλώσεις εξεύρεσης εταιρών ή τομεακές συνεδριάσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς. Οι δικαιούχοι επιχορηγήσεων απευθύνονται επίσης στο γραφείο υποστήριξης για θέματα ΔΔΙ που συστάθηκε από το ΠΠΑΚ για να βοηθά τους εν λόγω δικαιούχους σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τη συμμετοχή σε άλλα προγράμματα της ΕΕ, όπως το ΠΠ7. Στον τομέα της καινοτομίας, διάφορες δράσεις έχουν προωθηθεί και θα εξακολουθήσουν να προωθούνται συνεχώς από το μηχανισμό TAKE IT UP (Europe INNOVA) και το φόρουμ INNO-Partnering Forum (PRO INNO Europe®). Η προβολή των σχεδίων πέραν των άμεσων συμμετεχόντων ενισχύεται με την ύπαρξη των δικτυακών τόπων στους οποίους άλλοι οργανισμοί μπορούν να συνεισφέρουν δραστήρια και οι οποίοι διαθέτουν δυνατότητες σύνδεσης με κοινωνικά δίκτυα. Οι προσπάθειες επικοινωνίας θα ενταθούν όσον αφορά τα διάδοχα προγράμματα.

Επιπλέον, συνιστάται η δημιουργία μιας σταθερής δέσμης δεικτών **υλοποιήσεων, αποτελεσμάτων και αντίκτυπου** ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος και της επίτευξης των στόχων του. Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα προγράμματα που θα διαδεχθούν το ΠΠΑΚ (COSME¹⁷ και μέρη του «Ορίζοντας 2020»¹⁸) καλύπτουν τις περισσότερες από αυτές τις συστάσεις, ιδίως ενισχύοντας τη λογική παρέμβασης των προγραμμάτων (π.χ. το «Ορίζοντας 2020» προβλέπει μια αδιάλειπτη σύνδεση μεταξύ έρευνας και καινοτομίας, λαμβάνοντας υπόψη σημαντικές

¹⁵ COM(2011)834 τελικό.

¹⁶ COM(2011)808 τελικό, COM(2011)809 τελικό, COM(2011)810 τελικό, COM(2011)811 τελικό και COM(2011)812 τελικό.

¹⁷ COM(2011) 834 τελικό

¹⁸ COM(2011)808 τελικό, COM(2011)809 τελικό, COM(2011)810 τελικό, COM(2011)811 τελικό και COM(2011)812 τελικό.

κοινωνικές προκλήσεις, όπως η ενέργεια και οι φυσικοί πόροι, καθώς και τις τεχνολογίες καίριας σημασίας, όπως οι ΤΠΕ), συνδέοντάς την με τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ και εισάγοντας στο νομικό κείμενο τους γενικούς και ειδικούς στόχους που συνδέονται με δείκτες αποτελεσμάτων και αντικτύπου.

Όσον αφορά τη σύσταση σχετικά με την «ενεργό πολιτική για την **προώθηση των συνεργειών σε επιχειρησιακό επίπεδο** με μια συστηματική προσέγγιση για τη βελτίωση της διαχείρισης των διασυνδέσεων μεταξύ των διαφόρων τομέων του προγράμματος», η Επιτροπή χρησιμοποιεί δραστήρια το δίκτυο «Enterprise Europe Network» για τη διάδοση πληροφοριών. Έχουν αναληφθεί πολλές δράσεις για να επιτευχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος αριθμός δυνητικών συμμετεχόντων. Στον τομέα της οικοκαινοτομίας, το δίκτυο «Enterprise Europe Network» συχνά ενεργεί ως περιφερειακό ή εθνικό σημείο επαφής, διαδίδοντας πληροφορίες σχετικά με προσκλήσεις, διοργανώνοντας ειδικές εκδηλώσεις εξεύρεσης εταίρων ή συνεδριάσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς. Οι δικαιούχοι των επιχορηγήσεων απευθύνονται επίσης στο γραφείο υποστήριξης για θέματα ΔΔΙ που συστάθηκε από το ΠΠΑΚ για να τους βοηθά σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Όσον αφορά την καινοτομία, τα σεμινάρια πραγματοποιήθηκαν με μέλη του δικτύου για τις δημόσιες συμβάσεις σχετικά με την καινοτομία ώστε να διαδοθούν τα διδάγματα που αποκόμισαν από τις σχετικές ενέργειες. Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι διασυνδέσεις που δημιουργούνται μεταξύ του δικτύου «Enterprise Europe Network» και του IMP3rove¹⁹ όταν οι εταίροι του «Enterprise Europe Network» διοργανώνουν επιμόρφωση για την καινοτόμο διαχείριση.

Η τελική αξιολόγηση EIP συνιστά τα ακόλουθα: «*οι περαιτέρω εξελίξεις του προγράμματος «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία» πρέπει να βασίζονται στα σημερινά επιτεύγματα για να αυξήσουν τη δυναμική που έχει ήδη δημιουργηθεί σε ένα φάσμα δραστηριοτήτων που έχουν αναληφθεί και να αποφεύγουν, εφόσον είναι δυνατόν, τους κινδύνους διαταραχής που είναι εγγενείς σε κάθε νέο ξεκίνημα*». Στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του EIP για το 2013, η Επιτροπή θα προτείνει τη **συνέχιση σε ευρεία κλίμακα των επιτυχημένων δράσεων** από προηγούμενα έτη ή την καθιέρωση νέων δράσεων που βασίζονται σε προηγούμενες εμπειρίες, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη συνοχή με τις πολιτικές προτεραιότητες και τις οικονομικές εξελίξεις.

Όσον αφορά τη σύσταση να εξετασθεί το μέγεθος **της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας στα χρηματοπιστωτικά μέσα**, η Επιτροπή την έλαβε υπόψη κατά την εκπόνηση της επόμενης γενεάς χρηματοπιστωτικών μέσων. Η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία θα αποτελέσει βασικό στοιχείο για τις νέες πλατφόρμες χρέους και κεφαλαίου, στις αρχές των οποίων θα στηρίζονται όλα τα μελλοντικά χρηματοδοτικά μέσα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020. Ειδικότερα, το επιχείρημα υπέρ των χρηματοοικονομικών μέσων βασίζεται στα οφέλη που προκύπτουν από την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς μέσω της αντιμετώπισης του κατακερματισμού της αγοράς όσον αφορά τις επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων κινδύνου, τα δάνεια υψηλού κινδύνου που καλύπτονται από πόρους της ΕΕ και την ενίσχυση των πιστώσεων. Ο κύριος σκοπός των χρηματοδοτικών μέσων που θα καθιερωθούν στο πλαίσιο του προγράμματος COSME, όπως προτείνεται από την Επιτροπή, θα είναι η βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις ΜΜΕ στους τομείς της αγοράς που δεν καλύπτονται από τα μέτρα των κρατών μελών τα

¹⁹ Με το IMP3rove, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) έχουν την πολύτιμη ευκαιρία να μετρήσουν τις επιδόσεις τους όσον αφορά την καινοτόμο διαχείριση σε σχέση με άλλες εταιρείες του ίδιου βιομηχανικού τομέα, της ίδιας χώρας, του ίδιου μεγέθους και της ίδιας ηλικίας. Η συγκριτική ανάλυση των επιδόσεων αποτελεί υγιή βάση για την αποτελεσματική υποστήριξη από ένα φορέα παροχής υποστήριξης για την καινοτόμο διαχείριση.

οποία περιορίζονται στις επενδύσεις και στην υποστήριξη στο εσωτερικό κάθε χώρας. Η προσοχή θα επικεντρωθεί στη χρηματοδότηση της επέκτασης επιχειρήσεων με αναπτυξιακό δυναμικό που στοχεύουν σε διεθνή επέκταση και στην ανάπτυξη μιας διασυνοριακής αγοράς χρηματοδότησης ΜΜΕ. Μόνο ένα πρόγραμμα σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να εκπληρώσει αυτό το ρόλο. Ομοίως, στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με το «Ορίζοντας 2020», ο μηχανισμός «Έρευνα & Καινοτομία» θα συμπληρώσει τα εθνικά συστήματα που δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες διασυνοριακών επενδύσεων στην Έρευνα και την Καινοτομία. Οι συμβάσεις που συνάφθηκαν κατά την αρχική φάση θα έχουν επίσης χαρακτήρα επίδειξης από την οποία θα μπορούν να επωφεληθούν δημόσιοι και ιδιωτικοί επενδυτές σε όλη την Ευρώπη. Ο μηχανισμός πιστωτικής διευκόλυνσης θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση των ανεπαρκειών της αγοράς που εμποδίζουν τον ιδιωτικό τομέα να επενδύσει στην έρευνα και την καινοτομία σε βέλτιστο επίπεδο. Η εφαρμογή του θα επιτρέψει τη συγκέντρωση κρίσιμης μάζας πόρων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και, σύμφωνα με την αρχή του καταμερισμού των κινδύνων, από το(τα) χρηματοπιστωτικό(-ά) ίδρυμα(-α) που είναι επιφορτισμένο(-α) με την εφαρμογή του. Αυτό θα ενθαρρύνει τις εταιρείες να επενδύσουν περισσότερα ίδια κεφάλαια στην Ε&Κ από ό, τι θα έκαναν σε άλλη περίπτωση. Επιπλέον, ο μηχανισμός πιστωτικής διευκόλυνσης θα βοηθήσει τους οργανισμούς, τόσο δημόσιους όσο και ιδιωτικούς, να μειώσουν τους κινδύνους από τη σύναψη προεμπορικών συμβάσεων ή συμβάσεων αγοράς καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Όσον αφορά την **οικοκαινοτομία** η αξιολόγηση επισημαίνει ότι «λόγω του μικρού μεγέθους του μηχανισμού υπέρ της οικοκαινοτομίας, ο ενδεχόμενος αντίκτυπος πιθανόν να είναι επίσης περιορισμένος, παρά τα αναμενόμενα ενθαρρυντικά αποτελέσματα και παρά το ό,τι η ζήτηση πιθανόν να είναι πολύ μεγαλύτερη από την προσφορά. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ανωτέρω παράμετροι για τις μελλοντικές χρηματοδοτήσεις». Η Επιτροπή πρότεινε για την επόμενη γενεά προγραμμάτων να συμπεριληφθεί η οικοκαινοτομία ως μία από τις προτεραιότητες στο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας 2020» και να διευρυνθεί η παρέμβαση της ΕΕ, όσον αφορά τόσο τον προϋπολογισμό όσο και το φάσμα μέσων.

Η Επιτροπή αντλεί διδάγματα από τις αξιολογήσεις που ελήφθησαν για να βελτιώνει συνεχώς την εφαρμογή του τρέχοντος προγράμματος πλαισίου και των ειδικών προγραμμάτων του. Οι αξιολογήσεις έχουν επίσης χρησιμεύσει ως σημαντικός οδηγός στην προετοιμασία της νέας γενεάς προγραμμάτων (COSME και «Ορίζοντας 2020»). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο να κάνουν πλήρη χρήση αυτών των συστάσεων κατά την τροποποίηση των προτάσεων της Επιτροπής ενόψει της τελικής έγκρισης των προγραμμάτων.